

מאגר משימות מבחן למשוב הבית-ספרי בעברית

השושן והכרם

שם התלמיד: _____

כיתה: _____

תאריך: _____

השועל והכרם

לתלמיד

חלק א

קראו את המשל שלפניכם, וענו על השאלות שאחריו.

שועל עבר על פני כרם ורצה להיכנס לתוכו, אך הכרם היה מגודר מסביב.
הלך השועל מסביב לכרם ומצא חור בגדר.
רצה השועל להיכנס דרך החור - ולא יכול.
מה עשה? צם שלושה ימים עד שִׁפְחַשׁ ונכנס דרך החור. ישב השועל בכרם
שלושה ימים, אכל מן הענבים עד אשר השמין.
רצה השועל לצאת דרך החור - ולא יכול.
מה עשה? צם עוד שלושה ימים עד שִׁפְחַשׁ שוב - ויצא מן הכרם.
פנה השועל אל הכרם ואמר:
"כרם, כרם! מה יפה אתה! מה טובים פְּרוֹתֶיךָ! אבל איזו הנאה יש לי
ממך? רעב באתי ורעב יצאתי..."

1. לפניכם שלושה ציורים של השועל וארבעה משפטים. חברו בקו בין כל אחד מהמשפטים לבין הציור המתאים לו. שימו לב, אפשר לחבר לציור יותר ממשפט אחד.

כך נראה השועל כשראה את הכרם לראשונה.

כך נראה השועל כשנכנס לכרם דרך החור שבגדר.

כך נראה השועל כשרצה לצאת מהכרם.

כך נראה השועל כשיצא מהכרם דרך החור שבגדר.

-
2. לפניכם כתובים המשפטים הפותחים את המשל.

שועל עבר על פני כרם ורצה להיכנס לתוכו, אך הכרם היה מגודר מסביב. הלך השועל מסביב לכרם ומצא חור בגדר.

א. מצאו במשפטים האלו מילה מהשורש של המילה **מגודר** וכתבו אותה.

ב. מה פירוש המילה **מגודר**?

---

3. א. מדוע השועל לא היה יכול להיכנס לכרם?

ב. מדוע השועל צם בפעם הראשונה?

ג. מדוע השועל צם בפעם השנייה?

ד. מה דעתכם על התנהגותו של השועל? נמקו את דעתכם.

---

4. מה קורה קודם ומה קורה אחר כך?

לפניכם כמה משפטים המתארים אירועים מתוך המשל. סדרו את המשפטים לפי סדר התרחשותם במשל וכתבו ליד כל משפט את המספר המתאים: שימו לב, ליד המשפט המתאר את האירוע הראשון בַּסֵּדֶר, כבר כתוב המספר 1.

_____ השועל נכנס לכרם ואוכל את הענבים.

_____ 1 השועל רוצה להשיג את הענבים.

_____ השועל מגלה כי הוא אינו יכול לצאת מהכרם.

_____ השועל רואה שהכרם מגודר והחור בגדר קטן מדי.

_____ השועל נאלץ לצום שוב כדי לצאת מהכרם.

_____ השועל צם ומרזה.

---

5. לפניכם תכונות שונות. הקיפו בעיגול תכונה אחת שאינה מתאימה לשועל שבמשל:

א. רעבתן

ב. עקשן

ג. תחבולן

ד. קפדן

---

6. מה אנחנו לומדים מהמשל?

חלק ב

לפניכם המשל "השועל והכרם" בשתי גרסאות: הראשונה כתובה בלשון חכמים (העברית שדיברו בארץ ישראל לפני כאלפיים שנה), והגרסה השנייה, שכבר קראתם בתחילת המשימה, כתובה בשפה העברית של ימינו. קראו את שתי הגרסאות ושימו לב להבדלים שבין לשון החכמים לשפה העברית של ימינו.

"השועל והכרם" בלשון חכמים

שועל מִצָּא כֶּרֶם וְהָיָה מְסַיֵּג מִכָּל-פְּנוֹתָיו. וְהָיָה שָׁם נֶקֶב אֶחָד, וּבִקֵּשׁ לִכְנֹס בּוֹ וְלֹא הָיָה יָכוֹל. מָה-עָשָׂה? צָם שְׁלוֹשָׁה יָמִים עַד שֶׁכָּחַשׁ וְתַשׁ וְנִכְנַס בְּאוֹתוֹ נֶקֶב, וְאָכַל וְשָׁמַן. בִּקֵּשׁ לְצֹאת וְלֹא יָכַל לָעֵבֶר. חָזַר וְצָם שְׁלוֹשָׁה יָמִים אַחֲרֵים עַד שֶׁכָּחַשׁ וְתַשׁ וְחָזַר לְמָה שֶׁהָיָה וְיָצָא. כְּשִׁיצָא הִפִּיז פָּנָיו וְנִסְתַּכַּל בּוֹ: אָמַר: כֶּרֶם, כֶּרֶם! מָה טוֹב אֶתָּה וּמָה טוֹבִים הַפְּרוֹת שֶׁבְּתוֹכָךְ, וְכָל-מָה שֵׁיִשׁ בְּךָ נֶאֱדָה וּמְשֻׁבָּח; בְּרֵם, מָה הִנָּאָה מִמֶּךָ? כָּשֵׁם שֶׁנִּכְנַסְיָן לְתוֹכָךְ בְּךָ יוֹצֵאִין!

"השועל והכרם" בעברית של ימינו

שועל עבר על פני כרם ורצה להיכנס לתוכו, אך הכרם היה מגודר מסביב. הלך השועל מסביב לכרם ומצא חור בגדר. רצה השועל להיכנס דרך החור - ולא יכול. מה עשה? צם שלושה ימים עד שכחש ונכנס דרך החור. ישב השועל בכרם שלושה ימים, אכל מן הענבים עד אשר השמין. רצה השועל לצאת דרך החור ולא יכול. מה עשה? צם עוד שלושה ימים עד שכחש שוב - ויצא מן הכרם. פנה השועל אל הכרם ואמר: "כרם, כרם! מה יפה אתה! מה טובים פירותיך! אבל איזו הנאה יש לי ממך? רעב באתי ורעב יצאתי..."

שתי הגרסאות דומות בתוכן אבל שונות זו מזו בלשון שבה הן כתובות.
השאלות הבאות עוסקות בהבדלים הלשוניים שבין הגרסאות.

7. בטבלה שלפניכם מופיעות מילים מהגרסה הכתובה בלשון חכמים.
מצאו את המילים המקבילות בגרסה הכתובה בלשון ימינו, וכתבו אותן במקום המתאים בטבלה, כמו בדוגמה.

לשון חכמים	העברית של ימינו
מְסִיג	מגודר
נִקְב	
בָּרַם	

דוגמה:

8. בטבלה שלפניכם מופיעים משפטים מהגרסה הכתובה בלשון חכמים.
העתיקו למקום המתאים בטבלה את המשפטים המקבילים מהגרסה הכתובה בעברית של ימינו.

לשון חכמים	העברית של ימינו
וּבִקֵּשׁ לְכַנֵּס בּוֹ.	
חָזַר וְצָם שְׁלוֹשָׁה יָמִים.	
מֶה הַנָּאָה מִמֶּךָ?	

9. לפניכם שני משפטים מתוך הגרסה שבלשון חכמים:

כְּשִׁיצָא הָפֶדָּ פְּנֵיו וְנִסְתַּכַּל בּוֹ.
כְּשֵׁם שְׁנַכְנַסִּין לְתוֹכָהּ כְּדֵּ יוֹצְאִין.

ליד כל מילה כתבו כיצד נאמר אותה בעברית של ימינו:

_____ נִסְתַּכַּל

_____ שְׁנַכְנַסִּין

_____ יוֹצְאִין

---

10. לפניכם ארבעה משפטים. חלקם כתובים בלשון חכמים וחלקם כתובים בעברית של ימינו.
החליטו בנוגע לכל משפט באיזו לשון הוא נכתב. הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה:

א. אין משיחין בשעת הסעודה. לשון חכמים / עברית של ימינו

ב. לא מדברים בזמן שאוכלים. לשון חכמים / עברית של ימינו

ג. בַּמָּה שוֹנָה הַלֵּילָה הַזֶּה מֵהַלֵּילוֹת הָאֲחֵרִים? לשון חכמים / עברית של ימינו

ד. מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות? לשון חכמים / עברית של ימינו

---

11. למה השועל מתכוון כשהוא אומר: "מה הנאה ממך? כשם שנכנסין לתוכך כך יוצאין!"?
